

ЄБРР
Фінансування проектів
теплопостачання
в Україні

20 вересня 2011

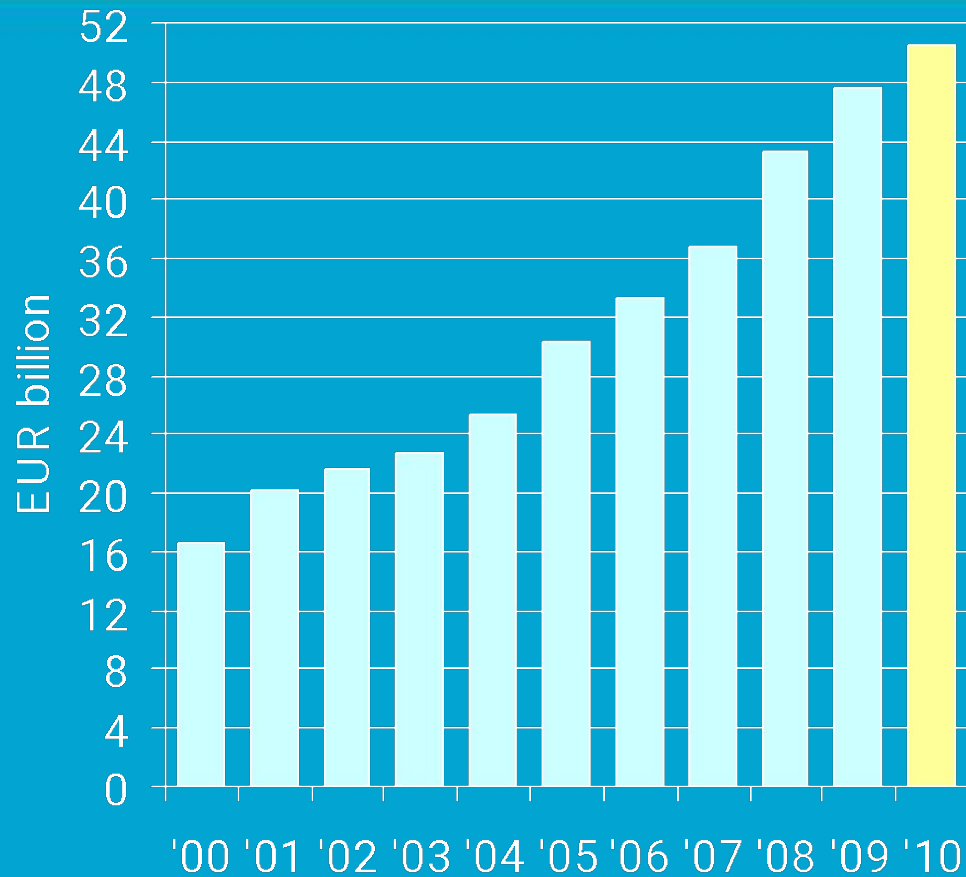

Порядок денний

- **Що таке ЄБРР**
- **Стратегія ЄБРР у секторі теплопостачання**
  - Інвестиційні компоненти
  - Грантова програма E5P
  - Технічна підтримка проектів
  - Кредитний портфель та проекти у розробці в Україні
- **Як працювати з ЄБРР**
  - Умови кредитування
  - Критерії відбору проектів
- **Приклади запроваджених проектів**
- **Фінансування частних операторів**

Що таке ЄБРР

Загальні зобов'язання - 50.5 млрд євро

- Міжнародна фінансова інституція, що має найвищий рейтинг “AAA”, сприяє переходу до ринкової економіки у 30 країнах Центральної Європи та Центральної Азії
- Засновниками є 61 країна та 2 міжурядові організації
- Статутний капітал становить €30 млрд

Діяльність ЄБРР в Україні

- Україна є найбільшою країною після Росії, в якій ЄБРР впроваджує свою діяльність
- ЄБРР є найбільшим фінансовим інвестором у приватний сектор України
- ЄБРР має 18 років досвіду на місцевому ринку
- Загальні інвестиції в Україну становлять більше 7 млрд доларів США, профінансовано близько 200 проектів
- Близько 1.5 млрд доларів США інвестовано у 2009 р.

Діяльність ЄБРР у муніципальному секторі

- **Система опалення** – модернізація системи опалення та систем теплопостачання та суттєве підвищення ефективності
- **Водопостачання та система каналізації** – покращення якості послуг та відповідності екологічним нормам
- **Управління твердими відходами** – покращення ефективності та частоти збору відходів; належна утилізація відходів; запобігання забрудненню ґрунтових вод
- **Міський транспорт** – покращення послуг громадського транспорту та створення більш ефективних та надійних транспортних мереж

Стратегія ЄБРР у муніципальному секторі

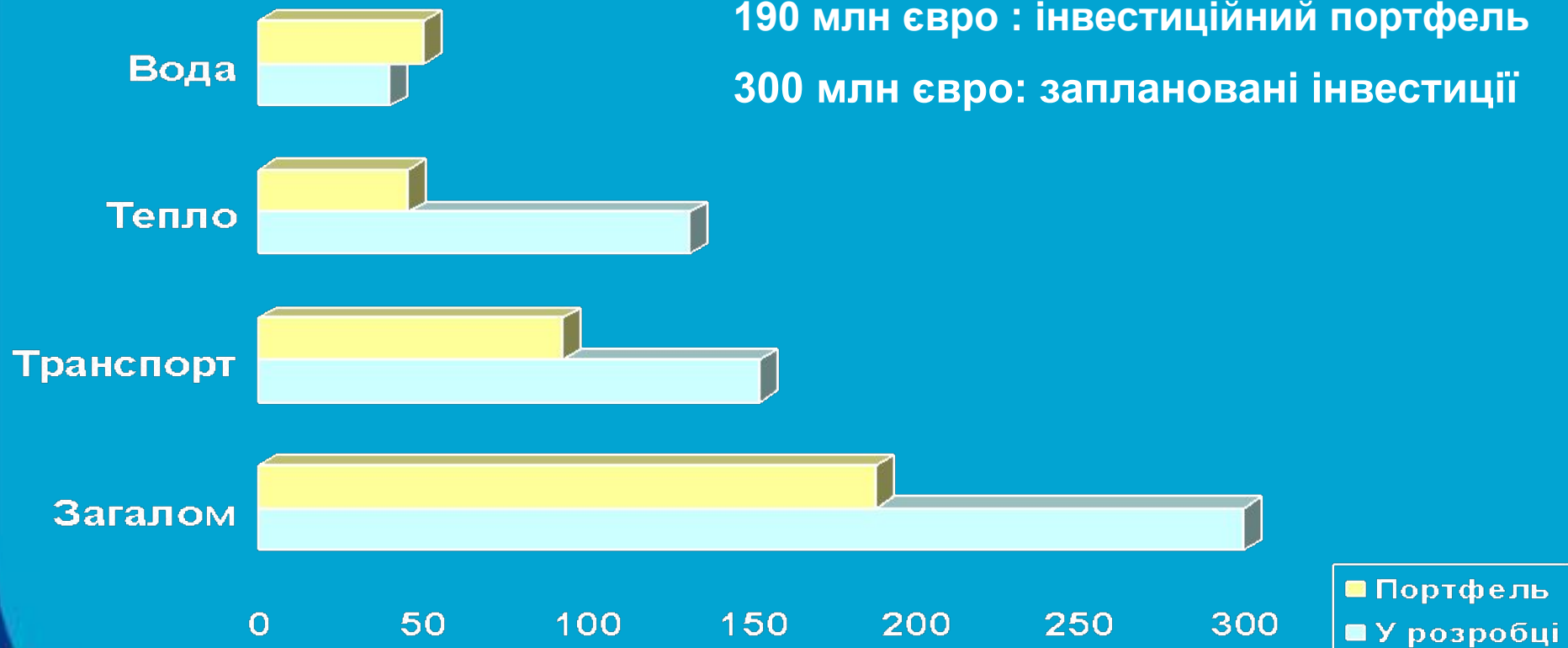
- Фінансування **муніципальних (регіональних)** підприємств під муніципальні та/або державні гарантії (водопостачання та водовідведення, теплопостачання, утилізація твердих побутових відходів, міський транспорт)
- Структурування муніципальних проектів, які є самоокупними через збільшення тарифів, реструктуризацію, зменшення витрат, ефективність інвестицій, покращення менеджменту. Кредити ЄБРР виплачуються з грошових коштів підприємства і спираються лише на муніципальну гарантію для забезпечення відповідності інтересів.
- Сприяння **участі приватного сектору** в секторі муніципальної інфраструктури (дороги, мости, тунелі, сміттєпереробні заводи, полігони для зберігання відходів та інші), що базуються на **прозорому та конкурентному процесі відбору**.
- Фінансування приватних операторів (з метою виконання ними своїх інвестиційних зобов'язань) через боргові інструменти або участь у капіталі
- Організація **спів-фінансування** великих проектів з комерційними банками, а також залучення фондів технічного співробітництва

Портфель проектів ЄБРР в Україні

Станом на 2011 ЄБРР :

190 млн євро : інвестиційний портфель
300 млн євро: заплановані інвестиції

Централізовані системи опалення районів та енергоефективність

Виклики для інвестування

- Відповідність національним та стандартам ЄС у галузі охорони довкілля, охорони здоров'я та безпеки життєдіяльності
- Потреба у збільшенні інвестицій у модернізацію теплогенеруючих систем, реконструкцію тепломереж та встановлення лічильного обладнання
- Покращення ефективності використання енерго- та водних ресурсів
- Підвищення стандартів якості опалення та гарячого водопостачання споживачам
- Підвищення функціональних та фінансових показників діяльності місцевих компаній теплопостачання

E5P (Східно-Європейське партнерство з Енергоефективності та Екології)

- “E5P”: грантова програма на суму 90млн євро
- **Засновники:** ініціатива Швеції та 9 європейських країн та України
- **Мета:** підтримка проектів з енергоефективності та екології, що призводитимуть до значних енергозбережень та скороченню викидів вуглекислого газу
- **Типові проекти:**
  - Центральне теплопостачання
  - Ізоляція громадських будівель

*"Україні вкрай необхідне впровадження нових технологій для підвищення енергоефективності всіх галузей вітчизняної економіки, і участь у Фонді Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля – один з механізмів досягнення цієї мети." **Андрій Ключев***

Потреба у технічній співпраці

- Технічна співпраця є ключовою для досягнення успіху проекту
- Надає підтримку задля пом'якшення ризиків та ефектів перехідного періоду
- Потреба в експертизі “на місцях” з метою відбору проектів та розробки відповідних програм інвестування
- Технічна співпраця, необхідна для проекту, зазвичай включає у себе:
  - Техніко-економічне обґрунтування
  - Аудит IFRS
  - Підтримка впровадження проекту
  - Програма корпоративного розвитку
  - Програми підвищення кредитоспроможності

Як працювати з ЄБРР

Критерії відбору проектів ЄБРР

- Фінансова, економічна та технічна стабільність/ефективність
- Кредитоспроможність позичальника
  - Сильна економічна база (муніципалітет)
  - Фінансова стабільність/кредитоспроможність
  - Інституційна спроможність та потенціал
- Готовність впроваджувати проекти
  - Окупність/підвищення тарифів у разі необхідності
  - Підвищення функціональних та фінансових індикаторів діяльності
  - Підвищення кредитоспроможності

Умови кредитування ЄБРР

Вартість

- мінімум 8 млн євро

Термін дії

- до 15 років погашення кредиту для фінансування інфраструктури

Відстрочка погашення кредиту

- Відстрочка погашення кредиту відповідно до будівельних робіт

Ціна

- **Ціна кредиту для позичальників:** LIBOR / EUROBORE для кредитів у доларах США та євро (USD / EURO). Потенційно в українській гривні на основі індексів KIEVPRIME
- **Маржа:** на основі кредитного рейтингу муніципалітету та ризику впровадження проекту

Комісійний збір Освоєння кредитних коштів

- Комісійні збори відображають витрати ЄБРР
- Освоєння кредитних коштів відповідно до умов з постачальниками

Механізми застави

- **Для регіональних та муніципальних проектів**
  - Муніципальні та державні гарантії
  - Угода про Підтримку Проекту
  - Договір про надання послуг між муніципалітетом та оператором
- **Для фінансування приватних операторів**
  - Контрактні домовленості між муніципалітетом та приватними операторами, задовільні для Банку (в тому числі якісні показники послуг, компенсації, вирішення спорів, та інше)
  - Пряма угода між Банком та муніципалітетом
  - Угода щодо тарифної політики базується на принципі повної окупності

Основна мета- досягнення збалансованого контракту, який би відповідно враховував ризики як приватного оператора так і муніципалітету

Як отримати фінансування?

- Надати ЄБРР опис проектної пропозиції
- Зобов'язання працювати разом
  - визначення ролі ЄБРР
  - надання мандату для ініціювання транзакцій
  - взаємне розуміння та дотримання принципів корпоративної та ділової етики
- План проекту чи бізнес-план та стратегія
- Техніко-економічне обґрунтування чи дослідження ринку (у разі наявності)

Структури проектів ЄБРР у муніципальній сфері

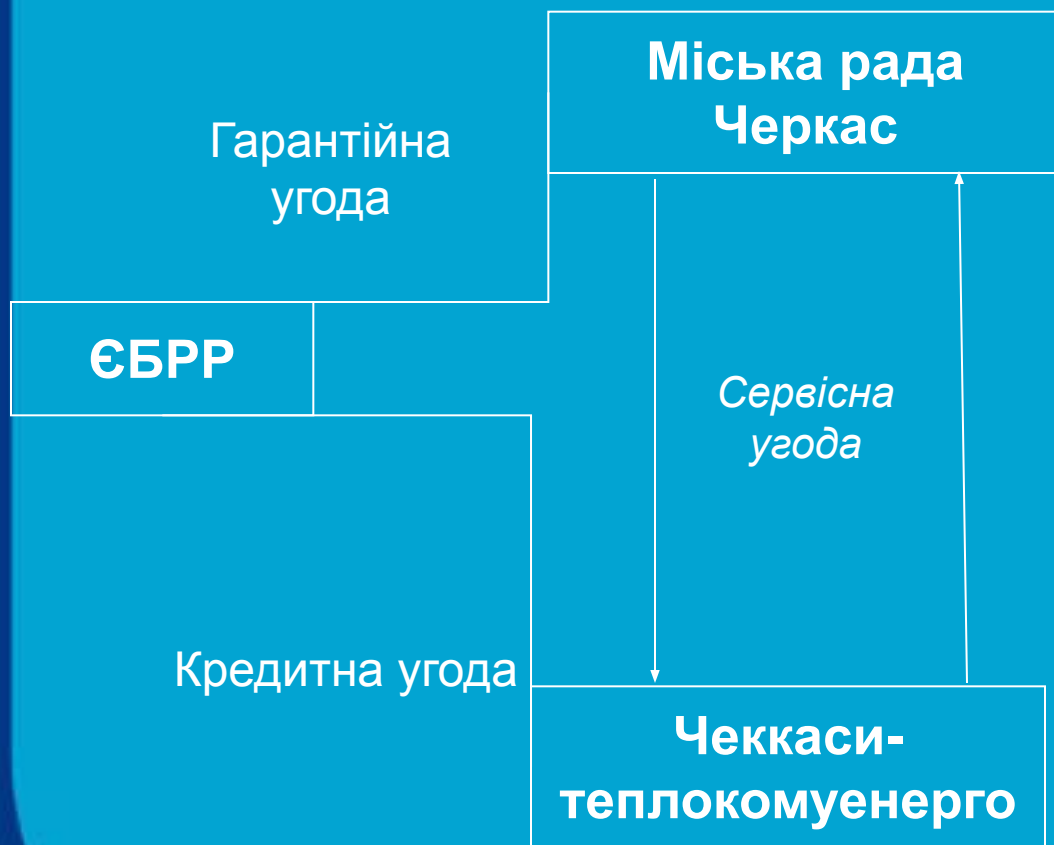
Кредитування міського комунального підприємства під місцеві гарантії

Кредит міському комунальному підприємству: м.Черкаси, Україна

Сервісна Угода / Угода про підтримку проекту

Проект теплопостачання у місті Черкаси

• СЕРВІСНА УГОДА:

Угода надання послуг теплопостачання:

- довгострокова (5 років)
- чітко визначення послуг
- чітко визначена винагорода
- стимули для покращення якості

Дякуємо!

Представники департаменту муніципальної інфраструктури в Україні:

Денис Гайовий gaiovyd@ebrd.com

Дарія Кочубинська kochubid@ebrd.com

Європейський банк реконструкції та розвитку

Вул., Немировича-Данченка, 16, 01133 м. Київ

Тел. +380 44 277 1100

www.ebrd.com

Финансирование Частных Операторов

Как обеспечить справедливость и открытость выбора частного партнера

- **Открытый конкурсный процесс выбора** исполнителя по концессионному/арендному договору эффективно снизит риск повторного заключения и аннулирования контрактов, увеличивая стабильность и долгосрочность и, тем самым, снижая совокупные риски по контракту, делая его более приемлемым для инвесторов и банков
- Банк ожидает, что **процесс отбора стороны по концессионному/арендному договору как правило будет включать:**
  - Официальное уведомление;
  - Процесс предварительной квалификации, четкие критерии оценки;
  - Структурированный подход к запросу и оценке заявок, в том числе с привлечением квалифицированных консультантов

Сбалансированные условия долгосрочных соглашений (1)

- Долгосрочная и прозрачная **Тарифная политика** (определение операторского тарифа или полного тарифа) должна быть согласована в договоре
- **Инвестиции:**
  - Получателем кредитов на развитие ЖКХ всегда является собственник или концессионер имущества
  - Исходя из мировой практике муниципалитет выполняет функции проверки и утверждения плана капвложений, разработкой или реализацией этого плана занимается оператор
- **Качество услуг**
  - Определение требований к качеству услуг
  - Стимулы для долгосрочного повышения эффективности работы
- **Разрешение споров**
  - Сроки и шаги для решения возникших проблем
  - Определение последствий форс-мажорных обстоятельств
  - Процесс расторжения договора и последствия

Сбалансированные условия долгосрочных соглашений (2)

- *Прочие условия, необходимые для банковского финансирования муниципальных проектов ГЧП*
  - Переуступка кредитору прав концессионера при досрочном расторжении соглашения
  - Возможность кредитора вступить на место концессионера
  - Обязательства по обслуживанию долга

